

بسمه تعالی

جغرافیای انتظامی استان سمنان

گردآوری و تألیف:

دکتر سعید کامیابی (دانشیار گروه جغرافیا دانشگاه آزاد اسلامی)

دکتر سید خلیل سید علی پور (استادیار گروه جغرافیا پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی)

مهندس مهدی یعقوبی (دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان سمنان)

۲۳۲۲۱۶۵

مرکز تحقیقات کوشتگری دامنه خصوصی البرز مرکزی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان

دبیرخانه برنامه علمی
پایه آزاد استان سمنان

سرشناسه	کامیابی، سعید، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	جغرافیای انتظامی استان سمنان / گردآوری و تألیف سعید کامیابی، سیدخلیل سیدعلی‌پور، مهدی یعقوبی؛ [با همکاری] دبیرخانه برنامه علمی پایش آزاد استان سمنان، مرکز تحقیقات گردشگری دامنه جنوبی البرز مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان.
مشخصات نشر	تهران: موسسه آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۴۳۷ ص.: مصور، نقشه، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۵۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	جغرافیای نظامی-ایران-سمنان (استان) Iran- Semnan (Province) Military geography
موضوع	سمنان (استان)-جنبه های استراتژیکی Semnan (Iran: Province) -- Strategic aspects
موضوع	سمنان (استان) -- جغرافیا Semnan (Iran: Province) -- Geography
شناسه افزوده	سیدعلیپور، سیدخلیل، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	یعقوبی، مهدی، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی. واحد سمنان. دبیرخانه برنامه علمی پایش آزاد
شناسه افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی. واحد سمنان. مرکز تحقیقات گردشگری دامنه جنوبی البرز مرکزی
رده بندی کنگره	۹۱۹۹۵
رده بندی دیویی	۳۵۵/۶۷۰۹۵۵۸۳
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۲۵۸۹۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

www.ketab.ir
ارشدان

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

نام کتاب:	جغرافیای انتظامی استان سمنان
گردآوری و تألیف:	سعید کامیابی - سیدخلیل سیدعلی‌پور - مهدی یعقوبی
ناشر:	آموزشی تألیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
حروفچینی و صفحه آرایی:	www.irantypist.com
طراح و گرافیسیت:	www.irantypist.com
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۵۵-۱
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com
مرکز پخش و توزیع:	www.arshadan.net
قیمت:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵
	۱۲۵۰۰۰ تومان

پیشگفتار ناشر:

به نام ایزد دانا که آغاز و انجام از آن اوست

هرگز دل من ز علم محروم نشد کم ماند ز اسرار که مفهوم نشد
اکنون که به چشم عقل در می‌نگرم معلوم شد که هیچ معلوم نشد

ای دانای بی‌همتا، ای بخشنده‌ایی که ناخواسته عطا فرمایی و هر نیازمندی را به عدالت بی‌نیاز گردانی، مگر اینکه نالایق باشد و آن عنایت را به بازگونه از دست دهد. در عرصه پیشرفت تکنولوژی در هزاره سوم، هنوز نیاز بر مطالعه کتاب در کنار استفاده از منابع کامپیوتری و اینترنت احساس می‌شود. از این بابت خوشحالیم که می‌توانیم در جهت اعتلای علم، دانش و فرهنگ کشور قدمی هر چند کوچک برداریم.

و من الله التوفیق

دکتر شمس الدین یوسفیان

مدیر مسئول انتشارات ارشدان

www.ketab.ir

۲۱	 پیشگفتار
۲۳	 فصل اول: تعاریف و کلیات جغرافیای استان سمنان
۲۴	 مفهوم جغرافیا
۲۴	 مضالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
۲۵	 جغرافیا در متون اسلامی
۲۷	 سه نوع جغرافیا
۲۹	 تعاریف علم جغرافیا
۳۱	 نتیجه‌گیری از تعاریف جغرافیا
۳۲	 ترکیب سه‌گانه جغرافیا
۳۳	 جغرافیا و سایر رشته‌های علمی
۳۳	 نگرش سیستمی در جغرافیا
۳۵	 روش تحلیلی و روش سیستمی در جغرافیا
۳۷	 انقلاب در علم جغرافیا
۳۹	 محیط جغرافیایی و وقوع جرم
۴۰	 کانون‌های جغرافیایی شکل‌گیری ناهنجاری در شهر
۴۱	 - میدان شهرها
۴۱	 - معابر و تقاطع
۴۱	 - مراکز تفریحی و گذران اوقات فراغت
۴۱	 - پایانه‌ها
۴۲	 - محدوده‌های مسکونی
۴۲	 - افزایش جرم در بخش مرکزی شهرها
۴۲	 - دوره‌های زمانی مطالعات مربوط به جغرافیای جرم
۴۲	 عوامل محیطی و جرائم
۴۲	 عوامل اجتماعی و سکونتی جرم
۴۳	 جغرافیای جرایم شهری

فصل دوم: ویژگی‌های جغرافیای طبیعی استان سمنان ۴۵

بخش اول: موقعیت طبیعی استان ۴۷

جغرافیای طبیعی استان سمنان ۴۸

موقعیت و وسعت ۴۸

ناهمواری‌های استان سمنان ۵۱

دشتها ۵۴

بخش دوم: پوشش گیاهی ۵۵

جنگل‌ها و مراتع ۵۶

جنگلهای دست کاشت ۶۰

معرفی تعداد از مناطق جنگلی استان ۶۱

جنگل ابرشاهرود ۶۱

جنگل رودبارک ۶۲

جنگل دشت شاد ۶۴

جنگل اوپرت ۶۵

مراتع استان ۶۶

پوشش جانوری استان سمنان ۷۱

بخش سوم: منابع آب استان سمنان ۷۷

منابع آب استان ۷۹

رودهای مهم استان سمنان ۸۱

شاخه‌های اصلی رود خانه حبله رود ۸۲

شاخه گورسفید ۸۲

شاخه گدوک ۸۲

شاخه واشی (Vashi) ۸۳

فرح رود ۸۳

محرک ۸۳

قزقرنچای ۸۳

دلیچای (Delichai) (رود دیوانه) ۸۴

سیدآباد ۸۴

شاخه‌های فصلی	۸۴
گل رودبار	۸۵
شاهرود	۸۶
چشمه‌های استان	۸۹
چشمه ها	۹۰
۱- چشمه بخچال	۹۰
۲- چشمه کهنه ده	۹۰
۳- چشمه شیخ چشمه سر	۹۱
۴- چشمه شهرآباد	۹۱
۵- چشمه امامزاده عبدالله	۹۱
۶- چشمه روستای اروانه	۹۱
۷- چشمه مهاجرات	۹۲
۸- چشمه تلخاب بیارجمند	۹۲
۹- چشمه مله	۹۲
۱۰- چشمه اسپج	۹۲
۱۱- چشمه گشت دشت	۹۲
۱۲- چشمه ملاده	۹۳
۱۳- چشمه نی	۹۳
۱۴- چشمه و تنگنه روزیه	۹۳
۱۵- چشمه هواخسرو	۹۴
۱۶- چشمه تلخاب لاسجرد	۹۴
مسائل و مشکلات آب در استان	۹۶
قنات	۹۷
اقدامات و فعالیت‌های دولت در زمینه منابع آب استان	۹۹
بخش چهارم: بیابان و کویر های استان	۱۰۱
پیامدهای بیابان‌زایی	۱۰۶
راه‌های مقابله با بیابان‌زایی در استان (بیابان زدایی)	۱۰۶
کویرهای استان سمنان	۱۰۷
دشت کویر (کویر مرکزی ایران یا چاله کویر)	۱۰۹

۱۱۱.....	تپه‌های مریخی.....
۱۱۲.....	کوير طرود.....
۱۱۳.....	کوير رضا آباد خارتوران.....
۱۱۵.....	دق و کوير بيار جمند.....
۱۱۷.....	کوير دلازيان (جنوب سمنان و سرخه).....
۱۱۸.....	ريگ جن.....
۱۱۹.....	چالش کوير.....
۱۲۰.....	چالش اول: بيابان و کوير زايي.....
۱۲۰.....	چالش دوم: توسعه نيافتگي و محروميت جوامع بياباني و کويري.....
۱۲۱.....	چالش سوم: کم آبي و شوري مناطق کويري.....
۱۲۱.....	چالش چهارم: شوري و تنش آن در مناطق کويري و بياباني.....
۱۲۲.....	چالش پنجم: ضعف در امنيت مناطق کويري استان.....
۱۲۳.....	بخش پنجم: مخاطرات طبيعي.....
۱۲۶.....	زلزله.....
۱۲۷.....	استان سمنان از نظر بروز زلزله چگونه است.....
۱۲۹.....	اثرات محيطي زلزله.....
۱۲۹.....	سيل.....
۱۳۱.....	راه‌هاي پيشگيري از جاري شدن سيل در سطح استان.....
۱۳۲.....	خشکسالي.....
۱۳۴.....	گرد و غبار و ريز گرد.....
۱۳۴.....	رانش و زمين لغزه.....
۱۳۷.....	بخش ششم: اقليم استان سمنان.....
۱۳۸.....	آب و هواي استان.....
۱۳۸.....	عوامل مؤثر بر آب و هواي استان.....
۱۳۹.....	عناصر مهم آب و هوايي استان.....
۱۴۱.....	تنوع آب و هوايي استان سمنان.....
۱۴۶.....	بادهاي استان سمنان.....
۱۴۶.....	وضعيت باد شهرستان سمنان.....

۱۴۷.....	وضعیت باد در گرمسار
۱۴۷.....	وضعیت باد در شاهرود
۱۴۷.....	وضعیت باد در دامغان
۱۴۹.....	بخش هفتم: خاک های استان سمنان
۱۵۰.....	خاکهای سیروزم
۱۵۱.....	خاکهای شور
۱۵۱.....	خاکهای خیلی شور
۱۵۳.....	فصل سوم: جغرافیای گردشگری (تاریخی، فرهنگی و مذهبی) استان سمنان
۱۵۵.....	بخش اول: جغرافیای تاریخی
۱۵۶.....	گردشگری در استان
۱۶۰.....	الف) جاذبه های طبیعی
۱۶۱.....	ب) جاذبه های فرهنگی و تاریخی
۱۶۳.....	اقدامات و اعتبارات جدید دولت برای تجهیز و راه اندازی مراکز فرهنگی و هنری استان
۱۶۴.....	توانهای گردشگری شهرستان سمنان
۱۶۴.....	وجه تسمیه استان سمنان
۱۶۷.....	زبان و گویش مردم استان سمنان
۱۶۸.....	قلعه ها
۱۶۸.....	قلعه های سارو
۱۷۰.....	قلعه کوشمغان
۱۷۱.....	قلعه لاسگرد
۱۷۲.....	شیر قلعه شه میرزاد
۱۷۳.....	نارنج قلعه
۱۷۳.....	قلعه برکه
۱۷۳.....	قلعه زاوغان
۱۷۴.....	افر قلعه سنگسر (مهدی شهر)
۱۷۴.....	برج چهل دختران سمنان
۱۷۵.....	دژ وهل شه میرزاد
۱۷۵.....	اتشگاه سمنان

پیشگفتار

عوامل متعدد و متنوعی در برقراری نظم و امنیت جامعه تأثیرگذارند. از آن جمله می‌توان به عوامل جغرافیایی یا مکانی اشاره کرد که متأسفانه در تجزیه و تحلیل جرایم و ناامنی‌ها کمتر به آن توجه می‌شود. اهمیت این دسته از عوامل از آنجایی ناشی می‌شود که بپذیریم همه جرایم و ناامنی‌ها در بستر مکان و زمان مشخصی رخ می‌دهند. هدف این کتاب شناخت و تصویری مناسب از وضعیت جغرافیای استان سمنان و ارتباط آن با امنیت استان که برای پرسنل نیروی انتظامی شاغل در استان سمنان و ساکنین استان سمنان مناسب است. به علاوه این کتاب می‌تواند برای دانش آموزان و دانشجویان علاقمند به مسائل جغرافیایی استان سمنان که می‌خواهند یک دیدگاه کلی از استان سمنان مطالعه نمایند و شناخت بدست آورند مناسب می‌باشد. جغرافیای انتظامی به مطالعه تأثیرات متقابل مؤلفه‌های جغرافیایی (طبیعی، انسانی) و پدیده‌های انتظامی در مأموریت‌ها، طرح‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای نیروهای پلیس برای ساماندهی نظم و انضباط، ایمنی و امنیت انسان‌ها، رفاه و تعالی انسان‌های ساکن در یک فضای جغرافیایی می‌پردازد. درواقع جغرافیای انتظامی به فرماندهان و مدیران پلیس، یادآوری می‌نماید تا قبل از اتخاذ هرگونه تصمیمی به خاطر داشته باشند که در چه مکانی و با چه ویژگی‌های انسانی و طبیعی قرار است به اجرای مأموریت بپردازند و بر اساس این شناخت بتوانند تصمیم درست در راستای زندگی بهتر داشته باشند. این کتاب با روش توصیفی تحلیلی و بر پایه مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی مشتمل بر ۵ فصل می‌باشد که فصل اول به تعاریف و کلیات جغرافیای استان سمنان می‌پردازد فصل دوم به بررسی جغرافیای طبیعی استان همچون اقلیم و زمین شناسی، توپوگرافی و منابع آب و خاک استان می‌پردازد، فصل سوم به مطالعه جغرافیای تاریخی، فرهنگی و مذهبی استان سمنان و فصل چهارم به جغرافیای انسانی و در فصل پنجم به جغرافیای اقتصادی و در نهایت در فصل آخر به جغرافیای انتظامی و نظم و امنیت استان سمنان پرداخته می‌شود.